

Heinonen Anita(TK)

05.03.2021

Asia

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 138/2004 muuttamisesta maatalouden alueellisten taloustilien osalta

Kokous

Tilastotyöryhmä 17.03.2021

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 12.2.2021 ehdotuksen (COM(2021) 54 final) yhteisön maatalouden taloustilejä koskevan asetuksen (EY) N:o 138/2004 muuttamisesta. Asiaa on valmisteltu unionin tilastoviraston, Eurostatin, asiantuntija- ja johtajaryhmissä. Euroopan tilastojärjestelmäkomiteaa on kuultu lokakuussa 2020. Euroopan maataloustilastojärjestelmästä, johon maatalouden taloustilit sisältyvät, on tehty vaikutusten arviointi vuonna 2016, mutta asetusehdotuksesta ei ole tehty erikseen vaikutusten arviointia. Suomessa asetuksen edellyttämän tilaston tuottamisesta vastaa Tilastokeskus.

Asian käsittely alkoi neuvoston tilastotyöryhmässä 19.2.2021, jolloin komissio esitteli ehdotuksen pääpiirteissään, ja jäsenmaat esittivät yleisiä näkemyksiään. Neuvoston puitteissa on meneillään jäsenmaiden kirjallinen kuuleminen 11.3.2021 asti. Puheenjohtajavaltio Portugali on varannut loppukaudelleen vielä neljä kokousaikaa, joten todennäköisesti käsittely jatkuu ainakin joissain niistä.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä ehdotuksen.

Asetusehdotuksen perusteluissa mainitaan, että komissio kiinnittää erityistä huomiota hallinnollisten tietojen ja muiden unionin lainsäädännön nojalla ylläpidettyjen tietolähteiden kartoittamiseen ja sen arviointiin, soveltuvatko ne tilastojen tuottamiseen. Jäsenmaat toimittavat komissiolle maatalouden kannattavuuskirjanpidon tietoja (maatalouden kirjanpidon tietoverkko, FADN) maatilojen taloudellisesta toiminnasta neuvoston asetuksen (EY) N:o 1217/2009 mukaisesti. Suomen taloustilien ja FADN-asiantuntijat ovat arvioineet, että alueelliset taloustilit saattaisi olla mahdollista tuottaa FADN-tietojen pohjalta.

Siksi Suomi ehdottaa, että Eurostat selvittäisi mahdollisuudet tuottaa alueelliset tilit keskitetysti perustuen jäsenmaiden toimittamiin FADN-aineistoihin. Menettely vähentäisi jäsenmaihin kohdistuvaa hallinnollista ja tapauksesta riippuen myös tiedonantajiin kohdistuvaa rasitetta.

Lisäksi Suomi ehdottaa, että asetuksen 4a artiklan 4 kohtaa muutettaisiin niin, että perusasetuksessa säädettäisiin laaturaporttien toimitustiheys kuten muissakin tilastoasetuksissa sen sijaan, että siitä säädettäisiin täytäntöönpanoasetuksella.

Pääasiallinen sisältö***Taustaa***

Maataloutta koskevien tilastojen avulla seurataan ja arvioidaan unionin yhteistä maatalouspolitiikkaa ja muita EU:n politiikanaloja sekä tuetaan poliittista päätöksentekoa. Maatalouden taloustilit tarjoavat tärkeitä makrotaloudellisia tietoja keskeisille käyttäjille, kuten komission maatalouden ja maaseudun kehittämisen (AGRI) pääosastolle.

Maatalouden taloustilit (EAA) ovat yksi kansantalouden tilinpidon satelliittitili, jonka laadinnassa noudatetaan tilinpidon sääntöjä, käsitteitä ja menetelmiä. EAA-tilit kuvaavat ns. kaupallista tuotantoa harjoittavien maatalousyritysten maatalouden tuotosta ja kustannuksia huomattavasti tarkemmalla tasolla kuin kansantalouden tilinpidossa. Ensimmäisen kerran tiedot julkaistaan jo tilastollisen viitevuoden joulukuussa, joten taloustilien yksi tavoite on tuottaa nopeaa tietoa tietojen käyttäjille.

Komissio julkisti vuonna 2017 vuoden 2020 jälkeistä aikaa koskevan maataloustilastostrategian, jossa keskeisiksi tavoitteiksi linjattiin korkealaatuisten tilastojen tuottaminen, jotka vastaavat tietotarpeisiin tehokkaasti sekä tosiasiallisesti ja vertailukelpoisuuden sekä koherenssin parantaminen.

Euroopan maataloustilastointijärjestelmän säädösperustaa ollaan uudistamassa niin, että kokonaisuus tulee perustumaan kolmeen asetukseen. Kaksi näistä asetuksista (kohdat 2 ja 3) ovat uusia asetus ehdotuksia:

1. Asetus integroiduista maataloustilastoista (EU) N:o 2018/1091 (IFS) hyväksyttiin vuonna 2018 ja se kattaa maatilojen rakennetta koskevat tiedot.
2. Ehdotuksen asetukseksi maatalouden tuotantopanoksia ja tuotoksia koskevista tilastoista sekä asetusten (EY) N:o 1165/2008, (EY) N:o 543/2009 ja (EY) N:o 1185/2009 ja neuvoston direktiivin 96/16/EY kumoamisesta eli ns. SAIO-asetusehdotus (COM(2021) 37 final)
3. Ehdotus asetukseksi maatalouden taloustileistä yhteisössä annetun asetuksen (EY) N:o 138/2004 muuttamisesta (COM(2021) 54 final).

Asetusehdotuksen sisältö ja sen aiheuttamat muutokset Suomen nykyiseen tilastotuotantoon

Jäsenmaat ovat toimittaneet lakisääteisesti Eurostatiin koko maata kuvaavat taloustilit vuodesta 2000 lähtien. Asetusehdotuksella komissio ehdottaa maatalouden taloustilien asetukseen kolmea keskeistä muutosta:

1. Maatalouden alueelliset taloustilit (REAA) säädettäisiin säädösperusteisiksi. Valtaosa maista tuottaa jo aluetilejä nykyisen herrasmiehsopimuksen mukaisesti. Tällä varmistettaisiin korkealaatuisten tilastojen tuotanto kaikissa jäsenmaissa. Suomi ei tällä hetkellä laadi REAA-tilejä. Asetuksen liitteeseen lisättäisiin REAA-tilien menetelmäkuvaus ja lista toimitettavista tiedoista. Aluetasona olisi NUTS-2 (suuralueet; Suomessa viisi kpl). Toimitusviive olisi 1,5 vuotta tilastovuoden päättymisestä, ja ensimmäisen kerran tiedot tulisi toimittaa 30.6.2022 mennessä.
2. Asetukseen sisällytettäisiin vaatimus säännöllisestä laaturaportoinnista. Valtaosa maista (ml. Suomi) on laatinut ja toimittanut Eurostatiin laaturaportin vapaaehtoisesti.
3. Ehdotetaan, että tammikuun toimituksen määräaika siirrettäisiin kahdella kuukaudella eli maaliskuun loppuun. Voimassa olevien säännösten mukaisesti jäsenvaltiot lähettävät EAA-tilit Eurostatille kolme kertaa vuodessa: ensimmäinen ennako tilastovuoden marraskuussa, toinen tilastovuotta seuraavan vuoden tammikuussa ja viimeinen tilastovuotta seuraavan vuoden syyskuussa. Toiseen lähetykseen mennessä ei ole yleensä saatavilla olennaisesti parempia aineistoja kuin

ensimmäisessä toimituksessa on jo käytetty. Sen sijaan maaliskuun lopulle tultaessa on käytettävissä enemmän aineistoja.

REAA-säännösten toimeenpanoon olisi mahdollista hakea poikkeusta korkeintaan kahdeksi vuodeksi, jos toimeenpano edellyttää suuria muutoksia kansalliseen tilastojärjestelmään.

Säädösvallan siirrot komissiolle

Ehdotuksessa komissiolle ehdotetaan siirrettäväksi säädösvaltaa täytäntöönpanosäädöksillä täsmentää laaturaporttien yksityiskohtaiset järjestelyt, rakenteen, jaksoittaisuuden ja arviointi-indikaattorit ja määräajat (4a artiklan 4 kohta) sekä päättää poikkeuksesta (4b artiklan 3 kohta).

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 338(1) artikla, jonka nojalla Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat päättää unionin toiminnan kannalta tarpeellisten tilastojen tuottamisen edellyttämistä toimenpiteistä. Artikla sisältää Euroopan parlamentin ja neuvoston päätösmenettelyn tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen. Määräenemmistö päätös.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentin vastuuvaliokunta on maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta AGRI. Esittelijää ei ole vielä nimetty.

Kansallinen valmistelu

Asetusehdotusta on käsitelty Tilastoalan EU-asioiden yhteistyöryhmän kokouksessa 4.3.2021 sekä maatalous- ja elintarvikejaostossa (EU18) 11.3.2021.

Eduskuntakäsittely

Eduskuntaa informoidaan E-kirjeellä.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asetuksella ei ole vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Taloudelliset vaikutukset

Maatalouden alueellisten taloustilien tuottaminen sitoo resursseja. Tuotannon käynnistys ja käyttöönotto vaativat arviolta noin kuusi henkilötyökuukautta (htkk) vuodessa. Kun tuotanto saadaan vakiinnutettua, niin työ vienee noin 12 htkk vuodessa. Vaikutuksia tiedonantajien vastausrasitteeseen ei juuri arvioida olevan, mutta mahdollisesti tietoja pitäisi pyytää muilta viranomaisilta, esimerkiksi Luonnonvarakeskukselta.

Laaturaportoinnilla ja toisen tietotoimituksen myöhentämisellä ei ole juurikaan vaikutuksia resurssikäyttöön.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

FADN-datan mahdollisesta soveltuvuudesta alueellisten taloustilien laadintaan

Alueellisten taloustilien asetusehdotuksen perusteluissa mainitaan ”*Eriyishuomiota kiinnitetään hallinnollisten tietojen ja muiden unionin lainsäädännön nojalla ylläpidettyjen tietolähteiden kartoittamiseen ja sen arviointiin, soveltuvatko ne tilastojen tuottamiseen. Tämän perusteella voidaan laatia sopimuksia niiden vakaudesta,*

saatavuudesta ja mahdollisesta mukauttamisesta, jotta ne sopisivat paremmin tilastovaatimuksiin.”

Kuten edellä on todettu, Suomen EAA- ja FADN-asiantuntijat ovat yhdessä arvioineet, että alueelliset talustilit saattaisi olla mahdollista tuottaa FADN-tietojen pohjalta. FADN-data kattaa maittain tuhatkunta tietoa, tiedot tuotetaan NUTS-3 tasolla (Suomessa maakunnat), jotka voidaan aggregoida NUTS-2 tasolle ja data tulee toimittaa komissioon vuodessa tilastovuoden päättymisestä. Talustilien ja FADN-perusjoukot poikkeavat jonkin verran toisistaan. Teoriassa komissio voisi alueellistaa itse FADN-datat NUTS-2-alueille, ja sen jälkeen kalibroida tiedot vastaamaan maatalouden talustilien koko maan tietoja. Menettely vähentäisi jäsenmailhin kohdistuvaa hallinnollista ja tapauksesta riippuen myös tiedonantajiin kohdistuvaa rasitetta.

Suomen tiedossa ei ole, onko komissio arvioinut FADN-datan soveltuvuutta tähän tarkoitukseen. Sen vuoksi Suomi ehdottaa, että komissio tekisi ko. arvioinnin. Mahdollisesti tämä ei kuitenkaan saisi laajaa kannatusta muilta jäsenmailta, koska Eurostatin mukaan muut maat kuin Suomi ja Slovenia jo toimittavat säännöllisesti enemmän tai vähemmän kattavat aluetilit Eurostatiin.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus 1/2016

Euroopan tilintarkastustuomioistuimien julkisti vuonna 2016 kertomuksen, jossa selvitettiin komission tuloksellisuuden mittausta viljelijöiden tulojen osalta. Raportissa suositeltiin mm. maatalouden alueellisten talustilien ja laaturaportoinnin säätämistä pakolliseksi.

Muiden maiden kannoista

Neuvoston tilastotyöryhmän kokouksessa 19.2.2021 jäsenmaat kannattivat asetusehdotusta yleisellä tasolla. Muutama suuri jäsenmaa oli sitä mieltä, että osa vaadituista tiedoista pitäisi muuttaa vapaaehtoisiksi.

Asiakirjat

COM(2021) 54 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Anita Heinonen, Tilastokeskus, anita.heinonen@tilastokeskus.fi, puh +358 46 923 1506

Hannu Maliniemi, Tilastokeskus, hannu.maliniemi@tilastokeskus.fi,

puh. +358 50 500 2732

Mikko Peltonen, maa- ja metsätalousministeriö, mikko.peltonen@mmm.fi,

puh. +358 29 516 2296

Minna Sneck, valtiovarainministeriö, minna.sneck@vm.fi, puh. +358 29 553 0299

EUTORI-tunnus

EU/2021/0159

Liitteet

Viite

EU/2021/0159

Asiasanat Hoitaa	Tilastoalan EU-asioiden yhteistyöryhmä, tilastot TK, VM
Tiedoksi	EUE, LUKE, LVM, MMM, OKM, OM, SM, STM, TEM, TH, TULLI, UM, VNEUS, VNK, VTV, YM
